

Oponentský posudek magisterské práce

Bc. Anežka Brhlíková

Genderově inkluzivní jazyk v tlumočení mezi angličtinou a češtinou

Inclusive language in interpreting between English and Czech

ÚTRL FF UK, leden 2024

Diplomová práce A. Brhlíkové má povahu teoreticko-empirické studie a za hlavní cíl si klade přispět k lepšímu porozumění a uplatňování genderově inkluzivního jazyka v tlumočení mezi angličtinou a češtinou. Diplomantka se soustředí na inkluzivní jazyk jako celek a nahlíží na něj z různých úhlů pohledu s důrazem na genderově inkluzivní jazyk.

Práce obsahuje všechny náležité části a skládá se z obsahu, seznamu zkratk, úvodu, teoretické a praktické části, závěru, bibliografie a osmi příloh. Elektronická verze diplomové práce dohromady čítá 111 stránek bez příloh, avšak vzhledem k tomu, že sedmistránková *Příloha č. 1* tvoří jeden z nejdůležitějších výstupů této studie, měla by se stránkově započítat do hlavní, nosné části výzkumu.

Práce je přehledně členěna do dvou velkých částí: teoretické a praktické.

Teoretická část je postavena na metodě mapování současné situace v oblasti praktického užívání genderově inkluzivního jazyka a jeho výzkumu s důrazem na české jazykové prostředí v porovnání se specifiky angličtiny. Diplomantka pracuje s mnoha rozmanitými zdroji, provádí syntézu poznatků relevantních pro tuto problematiku a citlivě vše prokládá vlastními úsudky a závěry. Dále diplomantka pečlivě mapuje domácí a zahraniční příručky, vhodně poukazuje na různá omezení svého výzkumu v této sféře a usiluje o ucelený a fundovaný popis stávající situace v oblasti genderově inkluzivního jazyka. Nehledě na to, že je těžištěm práce výzkum tlumočnický, nabízí čtenáři zajímavý a cenný vhled do problematiky překladu inkluzivního jazyka, včetně jeho grafických specifik. Autorka opakovaně zdůrazňuje nedostatečnou probádanost zvolené problematiky a poukazuje na příležitosti k dalšímu výzkumu v této oblasti.

Praktická část je logickým pokračováním části teoretické, která – jak již bylo řečeno – postrádá ucelené a jednotné zdroje informace k tomuto tématu. Je proto tvořena výstupy polostrukturovaných rozhovorů, jež autorka provedla s celkem pěti respondenty. Ti se na dané téma dívají prismatem své profesní činnosti jakožto tlumočnicků nebo členů tlumočnických významných organizací. Diplomantka nabízí souhrn nejrelevantnějších poznatků, vzešlých právě ze zmíněných rozhovorů, a vytváří čtivý a strukturovaný průřez praktických postřehů odborníků z praxe.

Výstupem obou částí se nakonec stala sedmistránková praktická příručka genderově inkluzivního tlumočení mezi angličtinou a češtinou, která je velmi pěkně zpracována po stránce obsahové a grafické a může určitě sloužit jako podklad k přípravě tlumočnicků chystajících se na akci, kde je užití inkluzivního jazyka velmi vítáno, ne-li přímo vyžadováno. Nedílnou součástí příručky jsou odkazy na další zdroje, což její uživatelé také jistě ocení. Rovněž bych chtěla vyzdvihnout seznam literatury, jenž čítá 240 položek a nabízí velmi cenný zdroj bibliografické informace pro případný další výzkum.

Možnostem dalšího výzkumu diplomantka věnuje samostatnou podkapitulu, stejně tak jako jeho limitům. Tímto otevírá prostor pro nové bádání, a dokonce vybízí případné zájemce, aby tuto problematiku zpracovali na českém materiálu v kombinaci např. s francouzštinou nebo španělštinou. Jako tlumočnici ruštiny, která se dlouhodobě věnuje tlumočení genderově inkluzivního jazyka mezi angličtinou a ruštinou, mě poněkud mrzí, že se autorka soustředí pouze na neslovanské jazyky (kromě samozřejmě češtiny) a zkušenosti s inkluzivní ruštinou nebo polštinou a dalšími slovanskými jazyky, jež jsou také rodové a jsou češtině gramaticky blíže, opomíjí, byť chápu, že v brzké době tento výzkum nebude příliš aktuální vzhledem k politickému a sociálnímu vývoji. Ponechávám nicméně tuto otázku jako jednu z možných k diskusi v rámci obhajoby.

V závěru své práce autorka konstatuje, že i přes různá omezení a zvyklosti genderově inkluzivní jazyk existuje, možná ne v univerzální podobě, ale je relativně soběstačný a hlavně dynamický. Oceňuji i autorčinu zdařilou volbu tohoto jazyka jako jazyka své diplomové práce a musím konstatovat, že to neztěžovalo ani čtení předkládaného materiálu, ani jeho porozumění, což svědčí o tom, že se jedná o zcela funkční jazykový nástroj.

Diplomová práce Bc. Anežky Brhlíkové rozhodně odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce, a proto ji doporučuji k obhajobě. Práci považuji za velmi zajímavou a přínosnou pro obor a navrhuji ji hodnotit známkou „výborně“. Výsledná známka bude záviset na průběhu obhajoby.

Praha 25 ledna 2024

Mgr. Ing. Maria Molchan, Ph.D.

